

ANTIKA

**ROMÁNSKÝ
SLOH**

GOTIKA

RENESSANCE

BAROKO

1.

2.

3.

4.

5.

Antický styl se vyznačuje tím, že stavby tohoto “slohu” se u nás nikdy nepostavily, protože Antika se označuje starověká řecká a římská říše. Avšak tento styl byl inspirací pro slohy pozdější, které se v Čechách a na Moravě stavěly.

- antický styl se používal hlavně ve starověkém Řecku a Římě
- nejtypičtějšími a nejdůležitějšími budovami řecké architektury byly **chrámy**, které byly střediskem náboženství
- hrámy byly charakteristické velkým množstvím **sloupů** různých druhů (dórský, ionský, korintský) a umísťovaly se na chrámové hory, tzv. akropole
- mezi další typické stavby antické architektury patří **agora** (shromaždiště, náměstí), **divadlo** (které vzniklo ve starověkém Řecku), **aquadukt**, nebo amfiteátr
- kromě sloupů, antika používala i technologii **oblouku**, který pak násobila do tzv. **arkád** a používala je např. pro **akvadukty**

Románský patří k nejstarším slohům u nás. Technologie stavby nebyla zatím příliš vyspělá, proto se stavěly stavby převážně dřevěné, které se nedochovaly. Dochovaly se pouze kamenné, které nejsou příliš velké, jsou charakteristické silnými zdi a malými okny, často **okny sdruženými**. V době románského slohu dorazilo do Čech křesťanství, začaly se stavět základní typy **kostelů, baziliky a rotundy**.

- **rotunda** je jednoduchá stavba kruhového půdorysu s kuželovitou střechou, rotundy mívaly jednu i více **apsid** - půlkruhové závěry, do kterých se umísťovaly oltáře
- typickou románskou stavbu představují benediktinské **kláštery** jejichž neodmyslitelnou součástí bývala **bazilika**, v klášterech sídlili mniši, kteří uchovávali znalosti a rozšiřovali vzdělání, k záznamu používali malované knihy nebo **kodexy**
- na stavbu románských kostelů a hradů se začal používat **kámen**. Zdi bývaly důkladné, široké několik metrů. Stavby působily mohutným až těžkopádným dojmem. Těžké zdivo neumožňovalo stavět širší dveřní ani okenní otvory. Okna věží a velkých sálů v hradních palácích bývala **sdružena** dvě až čtyři vedle sebe, **oddělena sloupky**
- opět se začal používat oblouk, např. vchody zdobily umělecky zpracované **portály do oblouku**

Gotický sloh vznikl postupným vývojem ze slohu románského. S objevováním nových stavebních postupů, dokázali stavebníci začít stavět budovy mnohem více prosvětlené, s tenčími stěnami a “odhmotněné”.

- vznikají mohutné stavby jako např. **katedrály**, ale i stavby menšího charakteru
- **Vertikalismus** – budovy (katedrály), ale i jejich části, byly **protažené do výšky a zúženy**, působily velmi lehce a snažily se “přiblížit k Bohu” - symbol sepětých rukou
- **Lomený oblouk** - místo románského oblouku se začal používat oblouk lomený - výrazné zalomení ve vrcholu. Tento oblouk je používán v oknech, portálech a **všech** zdobných částech stavby, i v uměleckém řemesle.
- **Vnitřní opěrný systém**, který se skládá z **klenebních žeb** svedených do sloupů, což umožnilo postupně odlehčit zdi a zaplnit je rozsáhlými barevnými okenními plochami - **vitrážemi**
- **Vnější opěrný systém** používaný zejména u gotických katedrál je pomocným činitelem podpírajícím z vnější strany pilíře, které zachycují tlak klenby. Skládá se z opěrných oblouků a opěrných pilířů a je zdoben **fiálami** (drobnými věžičkami) a dalším oblíbeným prvkem byly **chrliče** (fantastické hlavy s otevřenou hubou, které chrlily vodu stékající ze střech), posledním znakem jsou tzv. **rozety**, kruhová zdobená okna

Renesance vznikla v Itálii a renesanční architekti se inspirovali antickými stavbami, **jejich jednoduchostí geometrických tvarů** a pravidelností proporcí. Vzdělání a výzkum se začalo zajímat i o studie člověka a další technologie, jako třeba perspektiva, která se začala objevovat i v obrazech.

- vznikají nové typy staveb, jako je **vila, zámek, palác letohrádek nebo radnice**, které byly symbolem vzrůstající moci a bohatství měšťanů
- po vzoru antických staveb se opět začala používat **arkáda**
- stavební technologie přišla s vynálezem **kopule** jako nového typu zastřešení katedrál
- vzniká nový druh výzdoby fasády zvaný **sgrafito**, kdy se vyrývaly různé tvary a obrazy do vlhké omítky - sgrafita byla většinou černobílá; v nejnižším podlaží se používala **rustika** - zdivo z hrubě opracovaných, velkých kamenů v nejnižším patře budovy
- místo lomených oblouků nastupují oblouky kruhové a u oken a dveří převládají jednoduché obdélné tvary

Barokní architektura se vyznačuje především **monumentálními** stavbami, které porušovaly všechna tehdejší stavební pravidla. Budovy byly stavěny na **nepravidelných** a komplikovaných půdorysech, jejich hlavním účelem bylo ohromit, jsou hlavně **dynamické a rozvlněné**.

- vzniká množství církevních staveb (kostely, kláštery) a téměř stejné množství světských staveb (městské domy pro šlechtu, paláce, letohrádky, zámky, školy a radnice) s dynamickými **portály**
- nejdůležitější složkou barokní architektury je **pohyb**
- vznikají i menší stavby jako **fontány**, živě vypadající **sochy**, **morové sloupy**
- **stěny, kupole a stropy** pokrývaly **malby** znázorňující nebe s postavami světců nebo mytologických postav, budící pocit kulatosti nebo téměř nekonečně vysokých stropů
- vznikají velké a rozsáhlé barokní **zahrady**